

Kaupunkisuunnittelulautakunta lautakuntasopimus 18.9.2014

A. Lautakuntasopimuksen lähtökohdat

1. Tämä sopimus on kaupunkisuunnittelulautakunnan KSL jäsenten yhteinen asiakirja, joka ohjaa lautakunnan päätösten kautta kaupunkisuunnittelukeskuksen KSK työskentelyä.
2. Espoon strategia (tarina), valtuustosopimus, kaavoitusohjelma ja lautakuntasopimus muodostavat toisiinsa kytkeytyvän ja toisiaan täydentävän kokonaisuuden.
3. Tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti hyvin toimiva verkostokaupunki, jossa kaupunkirakenne suunnitellaan vaiheittain kehittyväksi. Kullakin suuralueella on pitkällä aikavälillä tavoitteena työpaikkojen sekä julkisten ja kaupallisten peruspalvelujen omavaraisuus. Lisäksi suuralueille tavoitellaan myös elinkelpoisia "kyliä", joille sijoittuu tarpeellisia lähipalveluja pääosin kävely- ja pyöräilyetäisyydelle asunnoista. Myös Pohjois-Espoon pientaloalueilla kylämaista rakennetta korostetaan aikaisempien vuosien suunnitteluperiaatteita enemmän.
4. Lautakuntasopimuksessa keskitymme kysymykseen "miten toimintaa kehitetään", jotta tavoitteet saavutetaan. Valtuustosopimuksessa sekä kaavoitusohjelmassa ja vuosittain hyväksyttävässä kaavoituksen työohjelmassa on keskeisimmät meidän toimintakenttää koskevat linjaukset ja tavoitteet.
5. Työskentelymme perustana ovat kokouksissamme ja seminaareissamme jo usein esille nousseet periaatteet, mm. "oppiva kaupunkisuunnittelu", "tulevaisuuslautakunta", "Espoo hyödyntää muualla jo tehtyä kehitystyötä", "tavoitteemme on että lautakunta ja virkamiehet etenevät samanaikaisesti samaan suuntaan".
6. Lautakuntasopimuksessa määrittelemme joitakin tärkeimpiä kohteita, joissa haluamme muutosta Espoo-tarinaa toteuttavan hyvän ja pitkäjänteisen kaupunkikehityksen varmistamiseksi.
7. Tämä sopimus on myös ohje lautakunnan toimintaa valmisteleville ja lautakunnan päätöksiä täytäntöön paneville kaupungin virkamiehille. Lautakunnan sidosryhmille ja muille luottamushenkilöille tämä sopimus osoittaa lautakunnan tahdon ja tavoitteet, joiden mukaisesti jatkossa pyrimme toimimaan.

B. Lautakunta toteuttaa omalta osaltaan valtuustosopimuksen

Riittävän ajoissa laaditut lautakunnan linjaukset ja yhdessä määritellyt tavoitteet ovat kaikkien etujen mukaisia. Työskentelytapoja kehitetään siten, että lautakunta kykenee antamaan valmistelun kuluessa enemmän selkeitä ohjeita, jotta turhaa työtä vähennetään ja jotta lopputulos vastaa luottamushenkilöiden asettamia tavoitteita.

Valtuustosopimuksen toteuttaminen on osa KSL:n ja KSK:n jokapäiväistä toimintaa. Lisäksi KSK valmistelee vähintään kerran vuodessa tapahtuvan arvioinnin toimenpiteistä, joita valtuustosopimuksen toteuttaminen edellyttää.

Valtuustosopimuksen toimintakohteista lautakunta nostaa esille tällä sopimustasolla seuraavat, joiden toteuttamista lautakunta ohjaa tässä kirjatuilla erityistoimilla:

1. "Luodaan työpaikkoja lisääville yritysten kaavahankkeille nopeutettu käsittelyprosessi ja sijoittautumispalvelu."
2. "Parannetaan innovatiivisen yritystoiminnan toimintaedellytyksiä."
 - Kohdat 1 ja 2: KSL arvioi näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet yhteistyössä Kilpailukyky, yrittäjyys ja innovatiivisuus - politiikkaohjelman kanssa.
3. "Nopeutetaan asemakaavoitusta." "Käytetään tarvittaessa kaupungin ulkopuolista asiantuntemusta. Tehdään kaavoitusta nykyistä joustavammin yhdessä aktiivisten espoolaisten kanssa."
4. "Lupaprosessia nopeutetaan ja luodaan yhtenäiset kaavoitusperiaatteet kaupungin pientaloille. Sujuvoitetaan rakennusvalvonnan prosesseja ja puretaan rakentamisen tarpeettomia hidasteita."
5. "Perustetaan kaavoituksen kehittämiseen keskittyvä projektiryhmä työllistävälle hankkeille joko oman toiminnan sisällä tai ulkoistettuna toimintana."
 - Kohdat 3, 4 ja 5: Virkatyönä kootaan teknisellä toimialalla jo tehtyjen uudistusten tulokset. KSL arvioi tekee mahdollisesti tarvittavat lisäpäätökset jatkotoimenpiteistä.
6. "Ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kehityksen huomioiminen kaikessa toiminnassa. Ilmastotavoitteiden toteuttaminen sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen."
7. "Lisätään metron houkuttelevuutta parantamalla syöttöliikenteen toimivuutta."
 - Kohdat 6 ja 7: Nämä kohdat ovat myös Kestävä kehitys – politiikkaohjelman työlliställä valtuuston tekemien hyötytavoitteiden mukaisesti. Kaupunkiorganisaatiossa on kaupunkisuunnittelulla keskeinen rooli näiden kohtien osalta.
 - KSL ja KSK antavat oman panoksensa toimenpiteisiin, joilla Espoo kehittää toimintakonseptit kestävä kehityksen haasteisiin. Keskeinen tavoite on ilmastonmuutoksen torjunta kaupunkisuunnittelun keinoin siten, että toimenpiteitä suunnitellaan koko elinkaari huomioon ottaen ja asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan konkreettisin mittarein.
 - Liikkumisen ja erityisesti metron houkuttelevuuden osalta kartoitetaan ongelmakohdat ja tehdään ehdotuksia liityntäliikennettä ja poikittaisliikennettä sujuvoittavista ratkaisuksista. Varataan riittävä määrä liityntäpysäköintipaikkoja ja riittävä määrä pyöräilyparkkeja. Toteutetaan pyöräilyn edistämishjelmaa.
 - Tavoitteena on asukkaiden terveyden ja viihtyvyyden lisääminen painottamalla ympäristön laatua ja laadukasta kävely-ympäristöä.
8. "Parannetaan pientalotuotannon edellytyksiä." "Luomme asemakaavoituksella ja muilla toimenpiteillä edellytykset sille, että pientalorakentamisen vuosittainen määrä nousee valtuustokauden aikana kaksinkertaiseksi nykyisestä tasosta (vuosina 2008-2012 Espoossa on rakennettu keskimäärin 700 pientaloasuntoa per vuosi)."
9. "Asuntotuotannon monipuolistaminen."
 - Kohdat 8 ja 9: Kaavoitusohjelma ja valtuuston hyväksymä asuntotuotantohjelma konkretisoivat näitä kohtia. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää, että kaupunki ei vain anna markkinoiden toimia, vaan myös omin toimin

luo edellytyksiä seuraavalla kehitykselle: Espooseen saadaan erilaisia asuntoja paremmin kunkin elämäntilanteen tarvetta vastaten (hinta, koko, laatu, varustetaso, pysäköinti). Espoon asuntomarkkinoille kehittyä lisää kilpailevia tuottajia ja tuotantotapoja sekä myös ryhmärakentamiseen erilaisia malleja.

- Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavojen tarkistaminen ja pientaloasemakaavojen teko tämän kanssa rinnakkaisena toimintana on välttämätöntä. KSK laatii aikataulutetun toimenpidesuunnitelman, jolla tavoitteen saavuttaminen varmistetaan.
10. ”Suuret kaupunkirakenteeseen vaikuttavat hankkeet: ”Tuodaan päätettäväksi Länsimetron jatko Kivenlahteen sekä Kaupunkirata, selvitetään Kehä II jatko tunneliratkaisun pohjalta” ”Erikseen päätöstä vaativat suuret koko Espoota hyödyttävät hankkeet: 9 määriteltyä kohdetta.”
- Kohta 10: Näiden kaikkien osalta KSL ohjaa toimenpiteitä ja KSK kuvaa tehtyjä toimenpiteitä kaupunginhallitukselle tuotettavissa talousjärjestelmän mukaisissa seurantaraporteissa.
 - Lautakunta tarkastelee näiden merkittävien erilliskohteiden toteuttamista myös osana koko Espoota koskevia näkymiä ja kehitystoimenpiteitä. Koko Espoon kattava liikenneverkkovalmistellaan lautakunnan käsittelyyn.

C. Miten? KSL ja KSK tekevät valintoja ja keskittyvät olennaiseen

Lautakunnan kokousten, infotilaisuuksien, seminaarien ja muun toiminnan avulla ohjaamme KSK:n ja muun kaupunkihallinnon toimintaa siten, että lautakunnan vastuulla olevat tavoitteet saadaan toteutumaan. Tätä toimintaa on hoidettu jo toimintakauden alun aikana. Tuotoksina on Kaavoitusohjelmaan 2014-2017 sisällytetty lautakunnan ja keskuksen yhteinen palvelulupaus. Nämä kaupunkisuunnittelupäällikkö esitteli yhteisenä ohjeena seuraavasti päätettäessä KSL:n käyttösuunnitelman tarkistamisesta vuodelle 2014:

”Kaavoitusohjelmaan sisältyvä palvelulupaus ja erityisteemat korostuvat erityisesti kaupunkisuunnittelukeskuksen tavoitteistossa:

1. Asuntotuotantoon liittyvä kaavoituksen määrätavoite 350 000 k-m² / vuosi.
2. Nopeutamme, kehitämme ja seuraamme kaavoitusprosessia siten, että pystymme jatkossakin vastaamaan kasvavaan kaavoitustarpeeseen ja samalla asemakaavojen keskimääräinen käsittelyaika lyhenee.
3. Metron ja kaupunkiradan asemanseuduista luomme tiiviitä, mutta viihtyisiä joukkoliikenteen ja palvelujen ydinalueita, joissa turvallinen jalankulku- ja pyöräily-ympäristö ja liityntäpysäköinti ovat avainasemassa.
4. Luomme edellytyksiä elinkeinoelämän kehittymiselle, palvelujen saatavuudelle ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksille.
5. Avaamme käsitettä ”merellinen Espoo” kaupunkisuunnittelun keinoin, jotta se tukee kaupunkimme markkinointia ja matkailua sekä tekee rannikostamme jokaisen espoolaisen vapaa-ajan keitaan.
6. Parannamme pientalorakentamisen edellytyksiä kaavoituksen keinoin sekä muilla uudenaikaisilla toimintatavoilla yhteistyössä koko teknisen toimialan kanssa.

7. Parannamme kaavatalouden tietämystä, jotta kaava-alueen taloudellisuus ja toteutettavuus ovat entistä tärkeämpi osa asemakaavan hyväksyttävyyttä.”

D. Näitä täydentäviä kaupunkisuunnittelun keskeisiä kehittämiseesjä

1. Lautakunta edellyttää, että jokaisen tärkeän asemakaavan käsittelyaineistoon liitetään kaavataloudelliset laskelmat, joiden lähtökohtana ovat kunnallistekniikan ja peruspalvelujen tarve- ja kustannuslaskelmat.

KSL on 23.4.2014 päättänyt, että ”kaikkiin tärkeimpiin asemakaavoihin laaditaan myös kaavataloudelliset tuotto- ja menolaskelmat, jotta luodaan nykyistä paremmat edellytykset eri toimenpiteiden priorisoinnille.”

Kaavatalous merkitsee kaavoituksen kokonaistaloudellisuustarkastelua, laajemmin kuin vain infran ja peruspalvelujen osalta. Käsitteen kaavatalous alle kuuluvat monet veloitteet, kuten tuottavuus, terve talous, uusien työpaikkojen synnyttäminen, asukasfoorumitoiminta, kestävä kehitys, metron houkuttelevuus, pientalorakentamisen edellytykset sekä asemakaavoituksen nopeuttaminen. Ilman kaupunkikehityksen aktiivista toimintaa ei tapahdu Espoon tavoittelemaa taloudellisuuden ja laadun yhteen kytkevää toimintatapojen paranemista.

Kaavoituksen työohjelmassa päätetään siitä, mihin kaavoihin tämä tarkastelu sisällytetään.

2. Lautakunta priorisoi Länsimetron jatkeen asemien ympäristöjen kaupunkirakenteellista, toiminnallista ja taloudellista analysointia ja tämän perusteella tapahtuvaa kaavoitusta.

Kaavoituksen ja rakentamisen painopiste on pääosin metroradan ja osin rantaradan ja näiden tehokkaasti hoidettavan liityntäliikenteen varressa. Samalla on huolehdittava, että myös Espoon muita osia kehitetään tasapuolisesti. Esimerkiksi tämä merkitsee, että Pohjois-Espoon pientalorakentamisen edellytyksiä parannetaan laatimalla tarvittavat palvelujen ja kunnallistekniikan rakentamissuunnitelmat sekä luomalla edellytykset välttämättömille Vihdintien parantamis- ja rinnakkaistieratkaisuille.

3. Lautakunta korostaa toimenpiteitä, joilla Otaniemi-Keilaniemi-Tapiola -alue kehitty Euroopan johtavaksi innovaatiotoiminnan keskittymäksi, jolla on merkittävä rooli Espoon ja koko Suomen työllisyyskehityksessä.

Espoon strategiassa ja toteuttamispäätöksissä on määritelty runsaasti toimenpiteitä, joilla tätä T3 alueen (Espoo Innovation Garden) kehittämistavoitetta edistetään. Toimenpiteet edellyttävät metropolialueen ja strategisen tason kansainvälisten kumppaneiden syvällistä yhteistyötä sekä kaupunkisuunnittelun tehokasta toimintaa.

4. Lautakunta nopeuttaa kaupunkisuunnittelun muutostoimenpiteitä osana kaupungin talouden perustan vahvistamista.

KSL on 23.4.2014 todennut, että ”tekninen toimiala ja siinä erityisesti kaupunkisuunnittelu poikkeavat muista toimialoista siten, että se tuo kaupungille merkittävästi tuloja. Lisäksi toimialalla tehtävä hyvä johtaminen ja suunnittelu mahdollistavat monipuolisen yhteistyön kumppanuusperiaatteella ja näin kuluista huomattava osa on muiden kuin kaupungin maksettavia.”

Kaupungin TATU-ohjelman sekä strategisten tavoitteiden ja tulokorttien mukaisten tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista, mikäli kaupunginhallitus ja keskushallinto luovat tarvittaville muutostoimille riittävät

edellytykset. Erityisesti toiminnan ohjausta sekä päätösten toteutuksen seurantaan pitää tehostaa ja tehdä läpinäkyväksi.

Lautakuntasopimuksen linjaukset, joiden toteuttaminen merkitsee kaupungin taloudellisen perustan merkittävää parantamista, edellyttävät sekä toiminnallisia että rakenteellisia kehitystoimia ja uudistuksia. Tälle luodaan edellytykset henkilöstön osaamiskompetenssien ja työnteon tuloksekkuuden muiden edellytysten parantamisella.

5. Lautakunta edellyttää merkittävää parannusta kaupunkisuunnittelun tiedonkulun eri prosessien kehittämisessä sekä vuorovaikutus- ja osallisuusmateriaalien havainnollisuudessa.

KSK tekee toimintansa merkittävää kehitystyötä, jota ohjataan kokonaisuutena kaavoituksen työohjelmassa: ”Tulevaisuuden kaupunki – kaupunkisuunnittelun kehittäminen ja projektit”. Hyvä tiedonkulku on olennainen edellytys kaupungin eri yksiköiden ja henkilöiden sekä ulkoisten kumppaneiden sitoutumiselle yhteistyöhön sekä tulosten vaikuttavuudelle. Tätä varten erityiskohteena on tuottaa riittävän seikkaperäiset kuvaukset tästä toiminnasta.

Tämän aihepiirin kärkihankkeena on T3-alueella (Espoo Innovation Garden) toteutettava alueellinen tietomalli suunnittelun, päätöksenteon ja eri tahojen vuorovaikutuksen tueksi.

Kaupunkikehityksen työtapoja kehitetään arvioimalla Suurpellon osalta aikanaan tehdyn suunnittelua ja rakentamista analysoineen ja prosesseja kehittäneen simulaattorityöskentelyn tuotoksia ja tarpeellisia jatkotoimia.

6. Lautakunta kiinnittää erityistä huomiota asumisen laatuun ja kaupunkikeskusten omaleimaisuuteen. Laatu tarkoittaa paitsi rakentamisen laatua myös kaupunkitilan laatua: viihtyisää, terveellistä ja turvallista ympäristöä, joka kannustaa lähiliikkumiseen ja lähipalveluiden käyttöön. Viheralueiden ja viheryhteyksien merkitykseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Espoossa 18.9.2014

Markku Markkula

Jukka Lahti

Stefan Ahlman

Kirsi Louhelainen

Harriet Klar-Nykvist

Ulla Palomäki

Paula Pöntynen

Risto Nevanlinna

Kimmo Oila

Suvi Karhu

Seppo Salo

Pirjo Kemppi-Virtanen

Kai Lintunen